

ROZHODOVACIA ČINNOSŤ OBCE V RÁMCI STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

JOZEF TEKELI

Právnická fakulta, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach, Katedra ústavného a správneho práva

Abstrakt

Cieľ práce: Poukázať na pôsobnosť obce, ako základu územnej samosprávy, v rámci starostlivosti o životné prostredie a poskytnúť tak obciam vhodnú pomôcku pri praktickej realizácii ich kompetencií v predmetnej oblasti spoločenských vzťahov.

Poznanky: Obec v rámci starostlivosti o životné prostredie uskutočňuje svoju právomoc normotvornou činnosťou, uzatváraním tzv. verejnoprávných zmlúv, rozhodovaním o právach a povinnostiach osôb v správnom konaní, iných verejnoprávných úkonov.

Záver: Častá neschopnosť obcí naplňať svoju rozhodovaciu pôsobnosť na úseku starostlivosti o životné prostredie.

Kľúčové slová

životné prostredie, územná samospráva, obec, starostlivosť o životné prostredie, protiprávne konanie, poškodzovanie životného prostredia, rozhodnutia obce v rámci starostlivosti o životné prostredie, miestne komunikácie ako umelo vytvorená zložka životného prostredia, zodpovednosť za škodu, náhrada škody, administratívnoprávna zodpovednosť, exekučný titul

Abstract

The aim of work is to: point out the activity of municipality, as the base of territorial self-government, within the frame of environmental maintenance and provide the municipalities with suitable aid by practical realization of their competences in the field of social relations.

Knowledge: Municipality realizes its competence within the frame of environmental maintenance by normative activities, signing up the public legal agreements, decision-making on rights and duties of persons in administrative procedure and other public acts.

Conclusion: often inability of municipalities to fulfil their decision-making competence in the field of environmental maintenance.

Key words

environment, territorial self-government, municipality, environmental maintenance, unlawful act, environmental damage, decision-making of municipality within the frame of

environmental maintenance, local roads as artificial part of environment, responsibility for damage, compensation of damage, administrative-legal responsibility, executive title

Vlastný text príspevku

Chalíl Džibrán známy libanonský básnik, prozaik a výtvarník v lyrickej próze o vzťahu človeka k prírode Prorokova záhrada uvádza podobenstvo: „Jedného dňa, keď sa Grék Pardros prechádzal po záhrade, zakopol o kameň a nahneval sa. Otočil sa, zdvihol kameň a povedal: *Ó ty mŕtva vecička na mojej ceste* a odhodil ho. A Mustafa, múdry a vznešený, riekol: *Prečo vravíš, ó mŕtva vecička? Tak dlho si v tejto záhrade a stále nevieš, že tu nie je nič mŕtve? Všetky veci majú svoj život.*“¹

Takýmto krátkym príbehom chcem poukázať na smutný vzťah súčasnej spoločnosti k životnému prostrediu. Dnešný „moderný človek“ si už úplne prirodzene zvykol likvidovať takmer všetky jeho zložky, ktoré mu ležia na jeho ceste, a to len za jedným cieľom.. aby bol „ešte modernejší.“ Jedná sa o globálny spoločenský problém, ktorého dôsledky však môžeme sledovať na každej regionálnej úrovni, tú miestnu, občanovi najbližšiu nevynímajúc.

Územná samospráva sa na mnohých miestach potýka s takým správaním, ktoré možno bez pochyb subsumovať pod niektorú z foriem protiprávneho konania.² To je jedným so štyroch predpokladov vzniku právnej zodpovednosti právnických osôb a fyzických osôb v oblasti ochrany životného prostredia (spolu s protiprávnym následkom, príčinnou súvislosťou medzi protiprávnym správaním a protiprávnym správaním a zavinením³). Slovenské obce zápasia predovšetkým s neúmerným rozširovaním „čiernych skládok odpadov.“ Medzi ďalšie problematcké oblasti patrí najmä poškodzovanie miestnych komunikácií a účelových komunikácií vo vlastníctve obce, ktorých správu vykonávajú obce, ako i vypúšťanie odpadových vôd do povrchových vôd alebo do podzemných vôd bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy alebo v rozpore s ním, umývanie motorových vozidiel a mechanizmov v povrchových vodách alebo v odkrytých podzemných vodách, alebo na miestach, z ktorých by uniknuté pohonné látky mohli vniknúť do povrchových vôd alebo do podzemných vôd, etc. V prípade takéhoto, resp. obdobného protiprávneho správania vo vzťahu k ochrane životného prostredia sa jedná o konanie, ktoré zákon č. 17 / 1992 Zb. o životnom prostredí v znení

¹ Chalíl Džibrán.: Prorok. Proroková záhrada, Bratislava: Gardenia, 2006, s. 141

² Pozn. autora: Najmä vo forme priestupkov na úseku ochrany životného prostredia, resp. iných správnych deliktov, prípadne vo forme naplnenia niektorej zo skutkových podstát trestných činov proti životnému prostrediu.

³ Košičiarová, S.: Právo životného prostredia, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, s. 185

neskorších predpisov / ďalej len „zákon o životnom prostredí“ / definuje ako poškodzovanie životného prostredia, ktorým rozumie „zhoršovanie stavu životného prostredia znečisťovaním alebo inou ľudskou činnosťou nad mieru ustanovenú osobitnými predpismi.“

Obce plnia na úseku ochrany životného prostredia nezastupiteľnú úlohu. Obec pri výkone samosprávy podľa § 4 ods. 3 zákona č. 369 / 1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov / ďalej len „zákon o obecnom zriadení“ / utvára a chráni zdravé podmienky a zdravý spôsob života a práce obyvateľov obce, chráni životné prostredie, zabezpečuje výstavbu a údržbu a vykonáva správu miestnych komunikácií, verejných priestranstiev, obecného cintorína, kultúrnych, športových a ďalších obecných zariadení, kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a pamätihodností obce, zabezpečuje verejnoprospešné služby, najmä nakladanie s komunálnym odpadom a drobným stavebným odpadom, udržiavanie čistoty v obci, správu a údržbu verejnej zelene a verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, odvádzanie odpadových vôd, nakladanie s odpadovými vodami zo žump.

Sotolář, J. rozlišuje úlohy obecnej samosprávy na :

a) fakultatívne – dobrovoľné – úlohy: predstavujú prvok obecnej samosprávy, ktorý ponecháva na vôli samotnej obce, či bude alebo nebude určité záležitosti vykonávať a zabezpečovať

b) obligatórne – povinné – úlohy: predstavujú prvok obecnej samosprávy, ktorý sa prejavuje v povinnosti obce zabezpečovať určité úlohy a činnosti. Vôbec nie je podstatné, či obec disponuje materiálnymi alebo personálnymi podmienkami na zabezpečenie týchto úloh. Obec sa nemôže povinnosti plniť právne významným spôsobom zbaviť.⁴

Do oblasti obligatórnej pôsobnosti obce patria o. i. vyššie uvedené povinnosti a úlohy obce pri zabezpečovaní starostlivosti o životné prostredie. Obec prirodzene vykonáva samosprávnú pôsobnosť, prípadne i prenesenú pôsobnosť štátnej správy, v rámci starostlivosti o životné prostredie nielen podľa zákona o obecnom zriadení, ale taktiež podľa osobitných predpisov, napr. zákona č. 50 / 1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov, zákona č. 543 / 2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákona č. 223 / 2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov, zákona č. 23/ 1962 Zb. o poľovníctve v znení neskorších predpisov, etc.

Na obdobné kompetencie obce môžeme s využitím komparatívnej metódy poukázať i v okolitých štátoch; napr. v susednej Českej republike sa v rámci reformy v roku 2003 zriadilo asi 200 obecných úradov s rozšíreným okruhom pôsobnosti (malé okresy). Tieto

⁴ Sotolář, J.: Zákon o obecnom zriadení. Komentár., Košice: SOTAC, 2003, s. 74 - 75

vykonávajú o. i. štátnu správu v prenesenej pôsobnosti i na mnohých úsekoch ochrany životného prostredia. Jej výkon vymedzujú obci jednotlivé osobitné zákony. Vedľa prenesenej pôsobnosti majú orgány obcí i samostatnú pôsobnosť, v ktorej rámci rozhodujú o rôznych záležitostiach týkajúcich sa životného prostredia. Obec sa stará o všestranný rozvoj svojho územia a potreby svojich občanov. Obce tak okrem iného rozhodujú a zaisťujú veci týkajúce sa čistoty obce, odvozu a odstraňovania komunálneho odpadu, zásobovania pitnou vodou, odvádzania a čistenia odpadových vôd či verejnej zelene, etc.⁵ Generálne je pôsobnosť obce v predmetnej oblasti upravená zákonom č. 128 / 2000 Sb. o obciach (obecní zřízení).

Obec v rámci starostlivosti o životné prostredie uskutočňuje svoju právomoc prostredníctvom:

- a) normotvornej činnosti – vydávaním všeobecne záväzných nariadení,
- b) uzatváraním tzv. verejnoprávnych zmlúv – najmä zmlúv o zriadení združenia obcí,
- c) rozhodovaním o právach a povinnostiach právnických a fyzických osôb v správnom konaní – rozhodnutiami starostu obce,
- d) iných verejnoprávnych úkonov – najmä vydávaním stanovísk a vyjadrení, schvaľovaním koncepčných nástrojov.⁶

Našu pozornosť chcem v tomto článku upriamiť na právomoci obce v oblasti vydávania individuálnych právnych aktov pri zabezpečovaní starostlivosti o životné prostredie, t. z. na rozhodnutia obce podpísované starostom obce. Moje empirické skúsenosti preukazujú, že najmä obce a menšie mestá sa častokrát nedokážu dostatočným spôsobom vysporiadať s realizáciou svojich kompetencií v rovine individuálnej aplikácie práva vo vzťahu k starostlivosti o životné prostredie, v dôsledku čoho obce samé doplácajú na činnosť poškodzujúcu alebo ohrozujúcu životné prostredie vykonávanú ako spoločensky neprispôsobivými skupinami občanov, tak i tými občanmi, ktorí pred všeobecným záujmom na ochrane životného prostredia uprednostňujú vlastný ekonomický prospech. Pokúsim sa predostrieť modelovú situáciu, ktorá poukáže na možnosti obce vlastnými rozhodnutiami zabezpečovať plnenie úloh na úseku starostlivosti o životné prostredie, konkrétne vo vzťahu k miestnym komunikáciám ako antropickej (umelo vytvorenej) zložke životného prostredia; a predovšetkým na možnosti núteným spôsobom tieto rozhodnutia obce v danej oblasti spoločenských vzťahov vykonať.

V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 135 / 1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov / ďalej len „cestný zákon“ /: „Miestnu štátnu správu vo veciach miestnych komunikácií a účelových komunikácií vykonávajú obce ako prenesený výkon štátnej správy...

⁵ Damohorský, M. et al.: Právo životného prostredia. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 63 - 64

⁶ Košičiarová, S.: Právo životného prostredia, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, s. 79

Obce v rámci preneseného výkonu štátnej správy prejednávajú priestupky podľa § 22c na úseku miestnych komunikácií a účelových komunikácií.“ Cestný zákon následne v § 22c ods. 1 písm. d) stanovuje: „Priestupku na úseku pozemných komunikácií sa dopustí ten, kto v prípade opravy porúch na podzemných vedeniach uložených v miestnej komunikácii nesplní ohlasovaciu povinnosť alebo nesplní podmienky určené cestným správnym orgánom na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.“ Za takýto priestupok možno uložiť pokutu do 10 000 SK. V rámci administratívnoprávnej zodpovednosti prichádza za takéto konanie do úvahy aj postih právnickej osoby alebo fyzickej osoby oprávnenej na podnikanie za iný správny delikt, v prípade ktorého cestný správny orgán a obec v rozsahu svojej pôsobnosti uložia za takéto protiprávne správanie pokutu do 1 000 000 Sk právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie podľa osobitných predpisov. Z tejto dikcie o sankčnej zodpovednosti za iný správny delikt jasne vyplýva, že uloženie sankcie je obligatórne.

V menších obciach a mestách sa je možné pomerne často stretnúť so situáciou, keď súkromná osoba v súlade so zákonnými podmienkami ukladá⁷, prípadne vykonáva opravy na podzemných vedeniach v miestnej komunikácii alebo v účelovej komunikácii, no opomenie zákonnú povinnosť na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu za podmienok určených cestným správnym orgánom.⁸ V dôsledku takéhoto protiprávneho konania, vznikajú obciam zákonné povinnosti a v ekonomickej rovine tomu zodpovedajúce náklady, s uplatnením refundácie ktorých sa však vo vzťahu k porušiteľovi práva nevedia častokrát v praxi vysporiadať.

Obec síce vo vzťahu k miestnym komunikáciám a účelovým komunikáciám vystupuje v pozícii štátneho odborného dozoru v rámci ktorého dozerá, či sa dodržiavajú povinnosti a podmienky užívania týchto komunikácií ustanovené cestným zákonom, predpismi vydanými na jeho vykonanie, ako aj opatrenia obce ako cestného správneho orgánu.⁹ Ak zistí obec závalu, vyzve právnickú osobu alebo fyzickú osobu zodpovednú za dodržiavanie ustanovených povinností, aby sa postarali o nápravu; pri výkone dozoru môže dávať príkazy a zákazy, ako aj robiť vhodné dočasné opatrenia na odstránenie závad. Ak nebude postarané o

⁷ V zmysle § 18 ods. 6 cestného zákona: „Na spôsob umiestnenia vedenia na miestnych komunikáciách alebo v ich telese, na vykonanie plánovaných opráv a údržby týchto vedení, ako aj na ich odstránenie, je potrebný súhlas príslušného cestného správneho orgánu. Na udelenie súhlasu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní.“

⁸ Pozn. autora: Teda v tomto prípade obcou, keďže podľa § 3d ods. 5 písm. d): „Správu pozemných komunikácií vykonávajú, ak ide o prejazdne úseky ciest vo vlastníctve obce, o miestne komunikácie a účelové komunikácie vo vlastníctve obce - obce, prípadne právnické osoby nimi na tento účel založené alebo zriadené“.

⁹ Pozn. autora: V nami skúmanom prípade povinnosti osoby na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu, po umiestnení alebo oprave podzemných vedení.

nápravu, vydá obec rozhodnutie, v ktorom nariadi postarať sa o nápravu. V našej modelovej situácii teda obec vydá rozhodnutie, ktorým uloží osobe povinnosť uvedenia komunikácie do pôvodného stavu. Na druhej strane však nemožno obísť ani skutočnosť, že rozhodnutím zaviazaná osoba ani túto rozhodnutím určenú povinnosť nesplní. V takomto prípade obec ako správca miestnych a účelových komunikácií vo vlastníctve obce je nepochybne povinná splniť generálnu povinnosť, ktorá je jej uložená cestným zákonom, t. j. povinnosť udržiavať pozemné komunikácie v stave zodpovedajúcom účelu, na ktorý sú určené. Ide o tradičnú povinnosť, ktorá bola precizovaná už v staršej judikatúre: „Starostlivosť o udržiavanie komunikácie zahŕňa všetky práce, ktoré sú potrebné, aby komunikácia bola v takom stave, aby ju bolo možné podľa jej určenia bezpečne užívať.“¹⁰

Ak sa vrátim k našej modelovej situácii, keď osoba po vykonaní prekopávky komunikácie za účelom uloženia, prípadne vykonania opravy na podzemných vedeniach v miestnej komunikácii alebo v účelovej komunikácii opomenie zákonnú povinnosť na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu a nerešpektuje ani následné rozhodnutie obce ako orgánu štátneho odborného dozoru, ktorým uloží osobe povinnosť uvedenia komunikácie do pôvodného stavu, čím nepochybne spôsobí závalu v zjazdnosti, tak nadväzne na to, je obec ako správca týchto komunikácií povinná odstrániť bez priet'ahov závalu v ich zjazdnosti.

Samozrejme, realizácia takejto povinnosti obcou má vo vzťahu k nej nepriaznivý hospodársky efekt. Jednoducho obec dopláca na spoločensky neprispôsobivú osobu, ktorá si nesplní svoju povinnosť vo vzťahu k príslušnej zložke životného prostredia.¹¹ Na zamedzenie toho cestný zákon v § 9 ods. 6 stanovuje: „Pri poškodení komunikácie¹², ktoré spôsobí alebo môže spôsobiť závalu v zjazdnosti, je povinný ten, kto poškodenie spôsobil, uhradiť správcovi komunikácie náklady spojené s odstránením poškodenia a s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.“ A práve tu však pre obce a menšie mestá nastupuje skutočný problém. Keďže uvedeného protiprávneho konania sa dopúšťajú pomerne často neprispôsobivé osoby je len prirodzené, že ak nesplnili zákonnú i následne rozhodnutím obce uloženú povinnosť uvedenia komunikácie do pôvodného stavu, nebudú mať ani najmenšiu vôľu uhradiť obci jej náklady vynaložené na uvedenie komunikácie do pôvodného stavu. Navyše nemožno obísť ani ďalšiu zákonnú povinnosť uloženú obci ako správcovi uvedených komunikácií, v zmysle

¹⁰ Nález NSS ČSR č. 18718 / 27 zo dňa 30. 9. 1929

¹¹ Pozn. autora: V našom modelovom prípade pozemnej komunikácii.

¹² Pozn. autora: Pod ktoré môžeme subsumovať aj nami spomínanú prekopávku komunikácie za účelom uloženia, prípadne vykonania opravy na podzemných vedeniach v miestnej komunikácii alebo v účelovej komunikácii za nesplnenia zákonnej povinnosti na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.

ktorej správca zodpovedá za škody, ktoré vznikli užívateľom týchto komunikácií a ktorých príčinou boli závady v zjazdnosti. Medzi liberačné dôvody, ktorými by sa obec mohla tejto zodpovednosti za škodu zbaviť zákon nezaradzuje prípady, keď závada vznikla v dôsledku protiprávneho konania inej osoby. Túto skutočnosť potvrdzuje aj rozhodovacia činnosť súdov, v zmysle ktorej: „Starostlivosť o bezpečnú a jednoduchú jazdu po ceste uložená obci, je povinnosťou uloženou obci ako správcovi príslušných typov komunikácií. Za škodu vzniknutú z opomenutia tejto povinnosti ručí¹³ obec.¹⁴

Otvorenou teda ostáva otázka, s ktorou sa často mnohé obce a menšie mestá nevedia vysporiadať, akým spôsobom má obec vo vzťahu k porušiteľovi práva uplatniť svoje nároky na náhradu jej nákladov, ktoré ako správca príslušných komunikácií vynaložila v dôsledku protiprávneho konania tejto osoby.

Ťažiskovým problémom je to, či je obec oprávnená sama vydať rozhodnutie, ktorým by uložila porušiteľovi povinnosť nahradiť škodu, ktorá obci vznikla v dôsledku splnenia povinnosti, ktorú obci ako správcovi miestnych komunikácií ukladá zákon - t. j. ekonomické náklady obce spojené s uvedením týchto komunikácií do pôvodného stavu, prípadne i náklady na úhradu za škody, ktoré vznikli užívateľom týchto komunikácií a ktorých príčinou boli závady v zjazdnosti. K tomuto pristupuje otázka, či takéto rozhodnutie obce, v prípade ak by zo strany porušiteľa práva nedošlo k jeho dobrovoľnému plneniu, je spôsobilé stať sa exekučným titulom v zmysle § 41 ods. 2 písm. f) zákona č. 233 / 1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov / ďalej len „Exekučný poriadok“ /,¹⁵ resp. v zmysle § 71 a nasl. zákona č. 71 / 1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov / ďalej len „Správny poriadok“ /.¹⁶ Protikladným riešením je to, že obec sa v takejto situácii musí obrátiť na všeobecný súd so žalobou o náhradu škody spôsobenej porušením právnej povinnosti, ktorá jej vznikla v dôsledku protiprávneho konania osoby, ktorá komunikáciu neuviedla do pôvodného stavu, v dôsledku čoho obec ako správca príslušnej komunikácie vynaložila ekonomické náklady spojené s uvedením tejto komunikácie do pôvodného stavu, prípadne i náklady na úhradu za škody, ktoré vznikli užívateľom tejto komunikácie a ktorých príčinou boli závady v zjazdnosti. Pri takomto riešení

¹³ Sotolář, J. upresňuje tento judikát, keď slovo „ručí“ nahrádza slovom „zodpovedá“.

Sotolář, J.: Zákon o obecnom zriadení. Komentár., Košice: SOTAC, 2003, s. 67

¹⁴ Nález NSS ČSR č. 7692 zo dňa 26. 11. 1925

¹⁵ V zmysle § 41 ods. 2 písm. f) Exekučného poriadku: „Podľa tohto zákona možno vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy vrátane blokov na pokutu nezaplatenú na mieste.“

¹⁶ V zmysle § 71 ods. 1 Správneho poriadku: „Ak účastník konania nesplní v určenej lehote dobrovoľne povinnosť uloženú mu rozhodnutím, ktoré je vykonateľné, jeho výkon sa uskutoční.“

je samozrejme spôsobilým exekučným titulom až vykonateľné rozhodnutie súdu, ktoré zaväzuje k povinnosti alebo postihuje majetok.

Napriek dikcii § 41 ods. 2 písm. f) Exekučného poriadku, podľa ktorého možno vykonať exekúciu aj na podklade vykonateľných rozhodnutí orgánov verejnej správy a územnej samosprávy¹⁷, sa jednoznačne musím prikloniť k druhej forme riešenia našej modelovej situácie. Mazák, J. uvádza, že ako exekučné tituly slúžia aj rozhodnutia nejustičných orgánov, za predpokladu, že ukladajú povinnosť, priznávajú právo, alebo postihujú majetok a sú vykonateľné.¹⁸ Musíme však upresniť, že takéto rozhodnutia sú spôsobilým exekučným titulom len za predpokladu, že sú vydané orgánom oprávneným na jeho vydanie. Tento názor potvrdzuje aj Tomašovič, M., podľa ktorého: „Exekučný súd nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť exekučného titulu, teda zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal. Rozsah prieskumnej činnosti súdu je obmedzený na to,¹⁹ či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie.²⁰

Pre účely vykonateľnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy je síce irelevantné, či ide o rozhodnutie vydané v rámci výkonu štátnej správy, alebo samosprávy²¹, no musíme upozorniť, že ak nenájdeme hmotnoprávne ustanovenie, ktoré by oprávňovalo orgán verejnej správy vydať predmetné rozhodnutie (v našom modelovom prípade rozhodnutie obce, ktorým by uložila porušiteľovi povinnosť nahradiť škodu, ktorá obci vznikla v dôsledku splnenia povinnosti, ktorú obci ako správcovi miestnych komunikácií ukladá zákon), nemôže byť takýto akt orgánu verejnej správy spôsobilým exekučným titulom a exekučný súd je povinný už pri rozhodovaní o prípadnej žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie na základe takéhoto aktu uznesením žiadosť zamietnuť. Obci teda neostáva iná možnosť ako obrátiť sa na všeobecný súd so žalobou o náhradu škody spôsobenej porušením právnej povinnosti, ktorá jej vznikla v dôsledku protiprávneho konania osoby, ktorá komunikáciu neuviedla do pôvodného stavu, v dôsledku čoho obec ako správca príslušnej komunikácie vynaložila ekonomické náklady spojené s uvedením tejto komunikácie do pôvodného stavu, prípadne i náklady na úhradu za škody, ktoré vznikli užívateľom tejto komunikácie a ktorých príčinou boli závady v zjazdnosti. Spôsobilým exekučným titulom je teda až k povinnosti zaväzujúce vykonateľné rozhodnutie súdu.

¹⁷ Pozn. autora: V našom modelovom prípade rozhodnutia obce.

¹⁸ Mazák, J. a kol.: Základy občianskeho procesného práva, Bratislava: Iura Edition, 2007, s. 532

¹⁹ Pozn. autora: Samozrejme popri preskúmaní, či sú oprávnený a povinný hmotnoprávne legitimovaný z exekučného titulu a či je exekučný titul materiálne a formálne vykonateľný.

²⁰ Tomašovič, M.: Exekučný poriadok s komentárom, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, s. 69

²¹ Tomašovič, M.: Exekučný poriadok s komentárom, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, s. 73

Samozrejme však nemôžeme obísť súbeh právnej zodpovednosti za škodu a administratívnoprávnej zodpovednosti založenej v prípade porušenia povinností ustanovených v predpisoch na úseku ochrany životného prostredia. Poukazuje na to už § 29 zákona č. 17 / 1992 Zb. o životnom prostredí v znení neskorších predpisov, podľa ktorého „za porušenie povinností ustanovených osobitnými predpismi o ochrane životného prostredia sa ukladajú pokuty alebo iné opatrenia podľa týchto predpisov; tým nie sú dotknuté prípadná trestná zodpovednosť ani zodpovednosť za škodu podľa všeobecných právnych predpisov.“ Podľa dikcie vyššie spomínaného § 3 ods. 2 a § 22a cestného zákona, obce v rámci preneseného výkonu štátnej správy prejednávajú priestupky podľa § 22c na úseku miestnych komunikácií a účelových komunikácií a navyše v rozsahu svojej pôsobnosti ukladajú pokuty právnickej osobe alebo fyzickej osobe oprávnenej na podnikanie pri naplnení skutkovej podstaty niektorého z iných správnych deliktov uvedených v tomto zákone.²²

Obec teda popri tom, že bude uplatňovať náhradu škody v občianskoprávnom konaní, môže uložiť, resp. pri inom správnom delikte uloží za toto protiprávne konanie pokutu do výšky ustanovenej zákonom. Keďže takéto rozhodnutie obce má už svoj legálny hmotnoprávny podklad, v prípade že zo strany porušiteľa nedôjde k dobrovoľnému splneniu povinnosti uloženej rozhodnutím obce o uložení pokuty za priestupok alebo iný správny delikt, po tom čo sa toto rozhodnutie stane vykonateľným nadobudne rozhodnutie kvalitu spôsobilého exekučného titulu podľa § 41 ods. 2 písm. f) Exekučného poriadku ako i podľa § 71 a nasl. Správneho poriadku. Uskutočniť výkon rozhodnutia obce možno podľa Správneho poriadku alebo podať návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi.

Znamená to, že právna úprava výkonu správnych rozhodnutí je dvojkolajná, možný je výkon podľa Správneho poriadku alebo podľa Exekučného poriadku. Správny orgán, ktorý rozhodnutie vydal v prvom stupni má možnosť voľby, či sám začne konanie o výkon podľa Správneho poriadku, alebo či podá návrh súdnemu exekútorovi na vykonanie exekúcie. Orgány verejnej správy by nemali využívať možnosť podať návrh na vykonanie exekúcie v prípadoch, kedy je z dôvodov ohrozenia práv účastníka konania nevyhnutné, aby bol výkon uskutočnený okamžite.²³

²² V našom modelovom prípade ide o naplnenie skutkovej podstaty priestupku podľa § 22c ods. 1 písm. d), resp. iného správneho deliktu podľa § 22a písm. d), teda: „V prípade opravy porúch na podzemných vedeniach uložených v miestnej komunikácii nesplnenie ohlasovacej povinnosti alebo nesplnenie podmienok určených cestným správnym orgánom na vykonanie prác súvisiacich s uvedením komunikácie do pôvodného stavu.“

²³ Tomašovič, M.: Exekučný poriadok s komentárom, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, s. 73 - 74

Na základe uvedeného môžeme konštatovať, že pôsobnosť obce, ako základu územnej samosprávy, v rámci starostlivosti o životné prostredie je pomerne rozsiahla. Obec je taktiež vybavená značným množstvom inštitútov, prostredníctvom ktorých môže efektívne prispievať k ochrane a tvorbe životného prostredia. Problém nastáva na úseku presadzovania práva, keď sa obce s nedostatočným kvalifikačno - personálnym obsadením nedokážu vhodným spôsobom orientovať v rozsiahlej hmotnoprávnej a procesnoprávnej verejnoprávnej i súkromnoprávnej úprave a následne nedokážu správne interpretovať príslušné právne ustanovenia, čím vznikajú vážne defekty na úseku starostlivosti o životné prostredie na samosprávnej úrovni.

Literatúra:

- [1] Damohorský, M. et al.: Právo životného prostredia. 2. vydání. Praha: C.H.Beck, 2007, 599 s., ISBN 80-7179-747-2
- [2] Chalíl Džibrán.: Prorok. Proroková záhrada, Bratislava: Gardenia, 2006, 175 s., ISBN 808566240X
- [3] Košičiarová, S.: Právo životného prostredia, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, 464 s., ISBN 80-88931-57-6
- [4] Mazák, J. a kol.: Základy občianskeho procesného práva, Bratislava: Iura Edition, 2007, 809 s., ISBN 978-80-8078-145-3
- [5] Sotoláš, J.: Zákon o obecnom zriadení. Komentár., Košice: SOTAC, 2003, 385 s., ISBN 80-968356-1-0
- [6] Tomašovič, M.: Exekučný poriadok s komentárom, Žilina: Poradca podnikateľa, 2006, 296 s., 80-88931-41-X

Kontaktné údaje na autora – email:

jozef.tekeli@upjs.sk